

SKUP 2009

Prosjekt: Avsløringen av alternative behandlere som ulovlig tilbyr behandling av uhelbredelig kreft

Medarbeidere: Francis Lundh og Marianne Vikås

Publikasjon: VG Nett

Publisert: 29. oktober 2009 og publiseres fortsatt

Medium: Internett

Tema: Helse/samfunn

VG Multimedia
Postboks 1185 Sentrum
0107 Oslo
Tel: 22 00 00 00
www.vg.no

Francis Lundh
Mobil: 97 18 60 97
E-post: francisl@vg.no

Marianne Vikås
Mobil: 98 48 46 74
E-post: mariav@vg.no

Metoderapport SKUP 2009

AVSLØRINGEN AV ALTERNATIVBEHANDLERNE

Francis Lundh og Marianne Vikås
VG Nett

Innholdsfortegnelse

Et myldrende marked	4
B17	4
En enorm målgruppe	6
Dødssyke Solveig	7
Jakten på en mirakelkur	8
Skjult identitet	10
Ute av kontroll	11
Konfrontasjon	12
Publiseringsstrategi	13
Et enormt leserengasjement	14
Dette har vi avdekket	15
Konsekvenser	17
Tidsbruk	18
Spesielle erfaringer	19
Publiseringsliste	21

1. Et myldrende marked

Etter at den såkalte kvakksalverloven ble opphevet i 2004 har bildet endret seg for alternativ behandling. Hvem som helst kan i dag kalle seg behandler som homeopat eller healer uten kvalifisering eller utdanning.

Da VG Nett økte intensiteten på helsejournalistikken i 2008 kom vi raskt i kontakt med flere av de alternative tilbyderne og deres pasienter. Første gang alternativ behandling av kreft kom i søkelyset hos oss, var tidlig i 2008 i forbindelse med en liten jente som hadde alvorlig kreft. Vi skrev om henne og om innsamlingen familien hadde satt i gang for å dekke en svært kostbar behandling i utlandet. Dette var en type behandling norske myndigheter hadde sagt nei til å dekke.

Det fikk oss til å stille spørsmål om hvorfor norske myndigheter nekter å tilby denne behandlingen her til lands, dersom den virkelig var livreddende. Det viste seg imidlertid raskt at behandlingen var eksperimentell, ineffektiv og alternativ. Behandlingen blir tilbudt privat i Norge, men er på ingen måte godkjent som kreftbehandling.

I desperasjon gjorde jentas familie alt som sto i deres makt for å redde henne, men få uker senere tapte hun kampen mot kreften. Behandlingen med misteltein var neppe skadelig for henne, men den var kostbar.

I forbindelse med omtalen av denne saken ble vi oppringt av andre som hevdet de hadde kreftkurer. Vi bestemte oss for å sette fokus på alternativ kreftbehandling og kunne raskt konkludere med at dette var et uoversiktlig marked uten særlig kontroll (dette utdypes i punkt 6). Vi fikk indikasjoner på at også autorisert helsepersonell driver med behandling av alvorlig kreftsyke pasienter. Med dyre alternative metoder driver de forretninger fra små privatdrevne klinikker.

De mest aktive og fremstående behandlerne fremsto for oss som et svært lite kjernemiljø, flankert av et enormt og tilfeldig marked av private lykkejegere som tilbyr forskjellige kurer. Noen kurer går igjen, men totalt er det snakk om et påfallende bredt spekter behandlingsmetoder. Flere av kurene er tilkoblet diverse anekdoter om mennesker som har blitt friske på mirakuløst vis.

Men hvor er disse mirakelmenneskene som har blitt friske? De ville vi veldig gjerne snakke med.

2. B17

Ofte ga enkelte annonseringer av alternativ medisin inntrykk av helbredelse. På internett skrev klinikken Kilden Helse blant annet:

”Kreftcellene vil begå selvmord på grunn av beta-glukosidas fra B17. Mens de normale cellene er upåvirket av B17. B17 kan gis i store doser uten å ha noen dokumentert bivirkning.”

Dette ble senere fjernet da vi konfronterte klinikken med innholdet.

Det var en NTB-sak våren 2009, sitert fra Adresseavisen, som satte oss på sporet av denne omstridte behandlingen. NTB-saken viste til en YouTube-video¹ der tre leger snakker om sine meget positive erfaringer med metabolsk terapi og B17.

¹ <http://www.youtube.com/watch?v=ON1CUSJjZL0/> <http://www.youtube.com/watch?v=C3S1sKewFzM>

Til tross for at B17-behandlingen flere steder på internett fremstår som en mirakelkur, bruker legene relativt vage beskrivelser og diffuse prognoser i videoen. De uttrykker også en skepsis til kjente behandlingsformer kreft. Kreft er fremstilt som et onde som skal bekjempes med et gode – B17 og ernæringsterapi.

Det viste seg at videoen var produsert og publisert av organisasjonen Fritt Helsevalg. Vi hadde fulgt deres nettsider en stund. Organisasjonen kjemper for at pasienter skal få balansert informasjon om ulike alternative behandlingsformer, men publiserer samtidig artikler hvor det kalles et folkemord å ikke gi pasienter behandling med alternative metoder, som B17². De mener forskningen på stoffet er bevisst manipulert av legemiddelindustrien, og at kreft egentlig skyldes mangler i ernæringen. De mener denne mangelen kan fylles med B17 - et naturlig stoff.

Denne påstanden skulle imidlertid vise seg å være en sannhet med modifikasjoner. Det som kalles B17 er ofte ikke det samme som eksisterer i naturen, men et fremstilt stoff ved navn Laetrile³. Det naturlige B17, amygdalin, finnes i stor konsentrasjon i aprikossteiner. Både amygdalin og Laetrile kan forgifte mennesker ved inntak av store nok mengder, enten det inntas oralt eller injiseres. Begge deler brukes av det alternative miljøet.

Vi skrev en sak hvor Fritt Helsevalgs fortalte om sitt syn på saken. Det de mener undertrykkes av myndigheter, forskere, leger og legemiddelindustri fordi det angivelig er en billig og effektiv kur, koster norske pasienter mellom 20 og 30.000 kroner i måneden. Dette er et stoff man i USA risikerer flere års fengsel for å omsette som kreftmedisin. En av domfellelsene er postet på Food And Drug Administration (FDA) sine nettsider⁴. Der kalles middelet en svært giftig kvakksalverkur.

I kjølvannet av videoen til Fritt Helsevalg, samt nye meldinger om forgiftning fra B17-bruk, tok Statens Legemiddelverk sommeren 2009 affære og publiserte en opplysningsartikkel på sine nettsider⁵. Der er anbefalingen klar: norske kreftpasienter bør ikke benytte B17, da det kan gjøre vondt verre. Ifølge Statens Legemiddelverk risikerer man å få cyanidforgiftning (blåsyre), og det er heller ikke noe som tyder på at det vil virke positivt på kreft. Vi publiserte en sak om Legemiddelverkets advarsler⁶.

Også tilhengerne av stoffet er klare på at B17 frigjør giften cyanid i kroppen. Men i motsetning til det forskningen viser, mener de at det finnes et bestemt enzym som transporterer B17 rett til kreftcellene, og at det dermed ikke er farlig for resten av de friske cellene.

Da daværende Høyre-politiker Bengt Eidem i 2005 stod frem offentlig med sin kreftsykdom, ble han overøst med tilbud fra behandlere som enten tilbød å kurere eller stagge den svært alvorlige sykdommen. Han hadde fått diagnosen blodkreft, og legene ga ham bare én til to prosent sjanse for å overleve.

<http://www.youtube.com/watch?v=K3rFVDFGgew/> <http://www.youtube.com/watch?v=K3rFVDFGgew>

² <http://www.fritthelsevalg.org/htmlsite/resultdet.asp?id=430&type=2>

³ http://www.legemiddelverket.no/templates/InterPage___80850.aspx

⁴ <http://www.fda.gov/NewsEvents/Newsroom/PressAnnouncements/2004/ucm108314.htm>

⁵ http://www.legemiddelverket.no/templates/InterPage___80851.aspx

⁶ <http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=564367>

Etter han ble kreftfri for første gang tok han en offentlig oppvask med denne type pågående markedsføring overfor dødssyke. Under sykdommen hadde han fått en rekke tilbud om nettopp B17, men også om alt fra kostbar bønn, sopp, healere og spesialjuice. Han ble også kontaktet av healere som ville behandle ham gjennom samboeren. Felles for alle tilbudene var de var kostbare og at de ga ham en garanti om å overleve.

Denne debatten blusset opp igjen våren 2009 etter at miljøverneren Steinar Lem døde av kreft. Kort tid senere ringte en person inn til redaksjonen med et "helsetips". Han hadde tilbudt Steinar Lem en mirakelkur like før sistnevnte døde. Tilbyderen sa han ble opprørt da Lem takket nei, og hevdet Lem ville vært i live dersom han hadde kjøpt hans produkt.

Etter denne samtalen tilnærmet vi oss forsiktig enken Gunn Hild Lem. Hun kunne bekrefte det vi hadde fått mistanke om: Paret hadde på pågående vis blitt tilbudt en rekke behandlingsmetoder for å kurere kreften. Selv sa Gunn Hild at hun opplevde flere av tilbudene som svært frekke og at hun opplevde at enkelte forsøkte å utnytte døende menneskers desperasjon.

I sine siste måneder ønsket Steinar Lem å prøve flere av kurene han ble tilbudt. Han brukte tid, krefter og penger på udokumentert behandling i en desperat jakt på "mirakelkurene" han til enhver tid ble tilbudt via telefon.

En av dem skal angivelig ha påstått at det var 90 prosents sjanse for helbredelse med hans akupunktur. De hadde også fått pågående henvendelser fra helsepersonell innen det alternative markedet i Norge. Gunn Hild ønsket fokus på dette, og vi laget en sak⁷.

Vi skrev senere en oppfølgingssak hvor Gunn Hild ber om å få den gamle kvakksalverloven tilbake. I samme sak sier Forbrukerombudet at det som tidligere var forbudt plutselig ble lov over natten da kvakksalverloven ble opphevet⁸.

VG Nett har i ettertid fått overlevert Lems siste notater på dødsleiet. Her har han skrevet navn på diverse kreftkurer som yogamunk-meditasjon, jordstråling i vann og B17, for å nevne noe.

3. En enorm målgruppe

Aktører som livnærer seg på alternativ behandling av kreft har mulighet til å nå ut til svært mange. Anslagsvis hver tredje nordmann får kreft i løpet av livet.

Det er forståelig at særlig pasienter som får en dødsdom av helsevesenet vil gjøre alt som står i deres makt for å bli friske. En rekke nyere studier viser at en betydelig del av de som får en alvorlig kreftdiagnose oppsøker tilbud utenfor det regulerte helsemarkedet.

Mange av disse bruker internett for å finne fram til behandlerne. Nettmediets fremvekst gjort det svært enkelt for behandlerne å nå ut til massene.

- Stein Kvaløy ved Radiumhospitalet uttalte til VG Nett sommeren 2008 at så mange som halvparten av norske kreftpasienter søker alternativ behandling⁹.

---

⁷ <http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=565526>

⁸ <http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=569695>

- En studie fra 2005, omtalt på VG Nett, slår fast at en tredjedel av europeiske kreftpasienter også benytter alternativ behandling. Deltakerne i undersøkelsen fra et norsk sykehus i samme tidsperiode viste at 40 prosent der forsøkte kreftbehandling utenfor sykehuset¹⁰.
- En nyere studie omtalt på VG Nett fra 2008 viser at bare halvparten av norske kreftpasienter som bruker naturpreparater gjør dette i samsvar med sin lege, og at dette kan forsterke eller hemme behandlingen man får på sykehus¹¹.

Det er med andre ord titusenvis av kreftpasienter som hvert år oppsøker tilbud utenfor det regulerte helsevesenet.

4. Dødssyke Solveig

En av disse er 62 år gamle Solveig Holt Naidoo.

Samtidig som vi var i oppstarten av dette prosjektet ble vi tilfeldigvis kontaktet av Solveigs kjæreste Henrik Bredal. Han uttrykte sinne over at hans kreftsyke kjæreste, ifølge ham selv, nesten hadde mistet livet av en alternativ kreftbehandling ved navn B17. På det tidspunktet var vi godt kjent med dette middelet.

Saken lignet mye på historier vi hadde fått fortalt av kreftleger ved norske sykehus: Bredal hadde i sin fortvilelse over at hun gradvis ble verre, startet jakten på en mirakelkur på internett. Han fant frem til B17 og klinikken Kilden Helse.

Der fikk Solveig injeksjoner med B17 (Laetrile) av legen Christian Darling, som vi tidligere hadde sett i YouTube-videoen publisert av Fritt Helsevalg. Darling er også en av de vi senere valgte å kontakte. Paret ble i tillegg bedt om å kjøpe bøker, utstyr og spesiell mat. Flere ganger i uken måtte Solveig dra til klinikken for å få sprøyteinjeksjoner.

Men etter bare tre behandlinger ble Solveig alvorlig syk. På det tidspunktet hadde paret punget ut med 8000 kroner. Både Solveig og Henrik ble livredde, og Henrik bestemte seg for å ringe Statens Legemiddelverk. Der traff han overlege Steinar Madsen, som kjente igjen symptomene. Han mente Solveig kunne ha blitt cyanidforgiftet.

Da paret oppsøkte Darling for å konfrontere ham med den alvorlige reaksjonen, skal legen angivelig ha hevdet at dette skyldtes at kreftsvulstene gikk i oppløsning.

Den siste kvelden før Solveig skulle overføres til en behandlingsinstitusjon møtte vi møtte paret i hjemmet deres på Stabekk. Vi satt sammen med dem i nærmere fem timer og pratet om behandlingen hun hadde fått. Vi lagde også et opptak for VGTV.

Mot slutten av researchfasen møtte vi dem igjen for godkjenning av VGTV-intervjuet. Solveig var på det tidspunktet innlagt på sykehus og kunne ikke lenger gå. Likevel var hun helt klar mentalt.

---

⁹ <http://m.vg.no/artikkel.php?artId=554754>

¹⁰ <http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=265381>

¹¹ <http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=528203>

Solveig var hele tiden svært bestemt på at hennes historie skulle komme ut. Hun ønsket å advare andre kreftsyke og håpte vårt fokus på bransjen ville skape konsekvenser for legen som hadde behandlet henne. I den siste tiden før publisering var vi ved flere anledninger redd for at hun ville dø før hun fikk se resultatet.

Vi laget også en oppfølgingssak om henne. Hun hadde nemlig bare minutter etter at vi publiserte den første saken fått tilbud om nok en kreftkur på SMS.

I skrivende stund er hun overført til et hjem som tar imot kreftpasienter i den siste fasen av livet.

5. Jakten på en mirakelkur

Etter samtalen med behandleren, intervjuet med Gunn Hild Lem og historien til Solveig Holt Naidoo følte vi oss sikre på at vi var på sporet av noe. Samtidig hadde det gjennomgående vært stor avstand mellom den beskrivelsen pasienter og pårørende har gitt oss, og den virkeligheten vi har blitt presentert i åpne samtaler med behandlere i bransjen.

Vi ønsket å dokumentere hva som faktisk blir sagt, forespeilet og tilbudt i samtaler mellom alternativ behandlerne og kreftpasienter. På behandlernes nettsider holder de seg hårfint innen lovens forbud mot å tilby kreftpasienter alternativ behandling. Går de lengre i direkte samtaler med pasienter?

I utgangspunktet drøftet vi mulighetene for å selv åpne en fiktiv alternativ praksis, da hvem som helst, også VG Netts journalister, med loven i hånd ville kunne åpne klinikk som sjaman, homeopat, healer, akupunktør eller shakra-renser og motta klienter. Vi valgte ikke å gjøre dette fordi vi da risikerte å tiltrekke oss mennesker i en spesielt sårbar situasjon. Dermed valgte vi det motsatte utgangspunktet - å utgi oss selv for å være kreftsyk. På den måten håpte vi å kunne dokumentere hva som faktisk blir forespeilet i møtet mellom alternative behandlere og kreftsyke.

Vi valgte å ikke tilkjenne oss som journalister fordi vi mente det ikke ville gi et reelt bilde på hva som skjer i slike samtaler.

I forkant av samtalene konsulterte vi en legekilde for å få informasjon om bukspyttkjertelkreft (pankreas), som vi på forhånd visste var en av de mest dødelige formene for kreft. Vi valgte denne fordi det da ville være minst mulighet til å kunne bortforklare sine tilbud i ettertid. I tillegg ville vi ved å oppgi en slik kreftform umiddelbart signalisere at vi er døende.

Ifølge Oncolex, et nettbasert oppslagsverk for kreftdiagnostikk utarbeidet av leger ved Rikshospitalet og Radiumhospitalet, er gjennomsnittlig overlevelse ved bukspyttkjertelkreft cirka seks måneder etter at diagnosen er stilt. I Norge og den øvrige vestlige verden er den totale femårsoverlevelsen oftest under én prosent.

Vi opprettet et nytt mobilnummer til journalisten, som satte i gang med å ringe. Vi ringte likevel hovedsaklig behandlerne fra fasttelefon i VG-huset, med skjult telefonnummer. Mobilnummeret var i første rekke opprettet for at behandlerne skulle ha noe de eventuelt kunne ringe opp igjen på dersom de ikke var tilgjengelige med det samme. Vi ønsket av egen sikkerhet ikke å bruke et personlig nummer.

På det tidspunktet hadde vi en liste på 20-30 aktuelle navn på behandlere vi ville kontakte. På grunn av arbeidskapasiteten måtte vi gjøre et utvalg, og valgte derfor å kontakte de mest fremtredende behandlerne i bransjen, samt noen vi fant gjennom ulike medieoppslag.

Vi fulgte en fast mal der journalisten utga seg for å være en pasient som nylig hadde fått stilt diagnose. Vi nevnte ikke noe om hvorvidt vi hadde fått forespeilet en viss tid igjen å leve, men sa at diagnosen var alvorlig. Til de som spurte forklarte vi et symptom som gulhet i huden. De som var helsepersonell burde dermed forstå at dette dreide seg om en raskt døende person. Det viste seg derimot at det meste av informasjonen som var samlet inn på forhånd ikke var nødvendig, da det sjelden ble spurt om noe særlig annet enn kreftformen før tilbud om behandling villig ble lagt frem og resultater ble forespeilet.

En healer ved Norsk akademi for superbevissthet (som vi aldri fikk navnet på) illustrerte den alvorlige kreftsykdommen med en ball:

- All ting går ut på energi. Det er energiblokker som vi tar ut av kroppen. Og kreft kan jo holdt på å si bare sitte i feltet som en energiball som informerer om fortida di.

Lege Christian Darling ved Kilden Helse anbefalte journalisten umiddelbart sette seg på flyet til en behandlingsinstitusjon i Miami. Denne behandlingen med ernæringsterapi koster 55.000 kroner. Da var ikke flyreisen medregnet. På spørsmål om Darling trodde den fiktive bukspyttkjertelkreften kunne snu, innrømmet han at det han sa var ulovlig.

- Jeg tror det kan snus, men det har jeg vel ikke egentlig lov å si. Jeg tror enhver sykdomsprosess kan reverseres.

Lege Roald Strand sa for eksempel følgende om informasjonen de la ut på klinikken Kilden Helses nettsider:

"Vi legger ikke ut for mye for da kan vi få litt problemer med myndighetene, i og med at det er en omdiskutert og kontroversiell behandling"

Han sa også på generelt grunnlag at det var opptil 15 % der det snudde, selv når sykehuset hadde gitt opp.

I vårt arbeid var vi i kontakt med 14 forskjellige klinikker eller behandlere.

Vi endte opp med å bruke disse:

- Lege Christian Darling, Kilden Helse
- Lege Roald Strand, Kilden Helse
- Lege David de Cliwe-Lowe
- Akupunktør Are Thoresen
- Homeopat Stein Flaatrud, Helhetskilde
- Healer ved Norsk akademi for superbevissthet

I utvelgelsen har vi lagt vekt på flere forhold:

- Hvorvidt de går lengre i pasientsamtalen enn det de gjør i markedsføring
- Hvor sentrale de fremstår i alternativmarkedet

- Om de i samtalen med vår "pasient" tilbyr det som fremstår som lovstridig behandling
- Om de er autorisert helsepersonell (i dette tilfellet leger)

To av dem som aldri ble omtalt i våre saker var helt klare på at de ikke hadde lov til å behandle kreft, og ble således selvfølgelig utelatt. Den ene sa: *"Bukspyttkjertel er bukspyttkjertel. Det har vel legen din snakket med deg om."* Begge var healere.

Svært få av de alternative behandlerne vi snakket med, hvis opptak vi aldri publiserte, sa med en gang at det ville være et klart lovbrudd dersom de påtok seg å behandle dødelig kreft. Vi fikk klart inntrykk av at dette er godt kjent i alternativmiljøet, men at loven derimot ikke anses som særlig viktig. Det finnes heller intet tilsyn med bransjen. Som en behandler sa:

"Vi har ikke lov til å behandle kreft ifølge norsk lov, men vi gjør det jo. Det vi kan gjøre noe med, det gjør vi noe med".

Vi var også i kontakt med klinikker i Danmark og Tyskland, men valgte å avgrense oss til Norge.

Ingen av opptakene er særlig lange (mellom to til fem-seks minutter), siden vi på forhånd kun hadde bestemt oss for å vise våre lesere hva som skjer i et første møte med enkelte alternativ behandlerne, og fordi vi ikke ville la noen enkeltbehandlere knytte seg til oss emosjonelt.

Telefonene var nervepirrende og ubehagelige. Med unntak av noen lysglimt av seriøse alternative behandlerne nevnt tidligere, var det et flertall som på en eller annen måte ville selge sitt produkt med en falsk pretekst. Vi følte oss også presset og forsøkt manipulert i enkelte av samtalene, uten at det ble gjort noe videre poeng av senere.

6. Skjult identitet

Beslutningen om å bruke skjult identitet var basert på flere vurderinger.

Ettersom Legemiddelverket hadde gått så klart ut mot B17, så ville legene som brukte dette neppe ønske snakke særlig mye om deres bruk av det til en journalist. De som ikke var helsepersonell ville bryte loven idet de sa de kunne behandle alvorlig sykdom som kreft, og det var derfor vel så usannsynlig at de åpent ville innrømme lovbrudd de visste ville bli omtalt i pressen.

I VG Netts historie har man benyttet seg av skjulte opptak ved kun én anledning tidligere, og det er en høy terskel i redaksjonen for bruk av dette. Vær Varsom plakaten setter to krav til bruk av skjult opptak/identitet. Det skal bidra til å belyse en sak av vesentlig samfunnsmessig betydning, og det skal være eneste måte å bringe fram vesentlig dokumentasjon.

Vi mener denne saken nettopp er et slikt unntakstilfelle hvor det er presseetisk forsvarlig, og reelt nødvendig å ikke gi seg til kjenne som journalist i den innledende fase. Vi har imidlertid bestrebet oss på å legge oss på et så lavt nivå som mulig i bruk av skjult identitet:

- Vi har ikke oppsøkt behandlerne, men kun foretatt telefonoppringning til det arbeidsstedet behandlerne har oppgitt i markedsføring.
- Vi har ikke brukt skjult kamera eller skjult mikrofon.

- Vi har ikke opprådd med falsk navn, kun utelatt deler av navnet samt det faktum at vi er journalister.
- Vi har ikke spilt "skuespill" for å provosere fram en dramatisk stemning, men nøkternt redegjort for at vi har fått en alvorlig kreftdiagnose og nå prøver å få oversikt om det finnes behandlingsmetoder. I de tilfellene behandlere har stilt oppfølgingsspørsmål rundt symptomer, spredning og lignende har vi gitt nøkterne svar.

Vi var forberedt på at det å ikke tilkjenne seg som journalist kunne skape misnøye blant aktørene i ettertid, og valgte av den grunn å ta opp samtalene for dokumentasjonens del. Også konfrontasjonene ble tatt opp på bånd.

7. Ute av kontroll

Allerede da vi surfet etter alternative behandlingsmetoder på internett fikk vi et sterkt inntrykk av et yrende mylder. Dette ble forsterket etter samtalene med behandlerne som sa de kunne behandle kreft.

Vi mente at det vi hadde avdekket umulig kunne være lovlig. Hvilke lover er disse behandlerne omfattet av? Hva sier loven, og viktigst av alt; blir de brukt?

For å få et bedre bilde på dette avtalte vi et møte med helseminister Bjarne Håkon Hanssen, som fikk høre gjennom opptakene. Han konkluderte i intervjuet straks med at VG Nett hadde avslørt klare, alvorlige lovbrudd.

Etter denne samtalen gjorde vi et dypdykk i straffeloven og spesiallovgivningen, snakket med eksperter og kartla at det var hovedsakelig to lover som gjaldt: Lov om alternativ behandling, som omfatter alle som driver med en slik type behandlingsform, mens helsepersonelloven gjelder for de av behandlerne som er autorisert helsepersonell. I vårt tilfelle var legene Christian Darling, David de Cliwe-Lowe og Roald Strand omfattet av begge disse lovene.

I Lov om alternativ behandling av 2003 heter det at behandling av alvorlige sykdommer og lidelser ikke skal utøves av andre enn helsepersonell. Andre enn helsepersonell kan imidlertid utføre behandling som utelukkende har til hensikt å lindre eller dempe symptom, bivirkninger eller styrking av immunforsvaret.

Allerede på dette tidspunktet mente vi å kunne dokumentere grove brudd på denne loven.

I Lov om helsepersonell av 2001 heter det at helsepersonellet skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

I våre samtaler hadde flere tilbudt kreftbehandling med B17, som av Statens Legemiddelverk omtales som potensielt livsfarlig.

En kartlegging av rettspraksis viste at det var svært få som er blitt domfelt etter ulovlig bruk av alternative behandlingsmetoder.

Gjennom vår research fant vi kun to domfellelser. En 56-åring, som drev med import av helsekostprodukter, ble i 2008 dømt til seks måneders fengsel blant annet å ha foreskrevet forskjellige preparater til en kvinne som behandling mot magesmerter og høyt blodtrykk. Dette førte til akutt nyresvikt og behov for nyretransplantasjon hos kvinnen.

I tillegg er homeopat dømt for å ha behandlet en allmennfarlig sykdom uten å være helsepersonell. Denne dommen ble imidlertid opphevet i Høyesterett på grunn av en saksbehandlingsfeil under etterforskningen.

8. Konfrontasjon

Da vi ringte tilbake til behandlerne tilkjennega vi oss som journalister, fortalte om prosjektet og ba om tilsvar. I tillegg hadde vi en lang rekke spørsmål vi ønsket å stille dem.

Siden bruk av skjult identitet stiller særlige krav til ryddighet og transparens i etterkant av opptakene, valgte vi å ta kontakt med hver enkelt behandler og oversendte uoppfordret en uredigert versjon av transkriptet av samtalene. Slik fikk alle vi kom til å omtale full innsikt i det materialet vi bygget vår journalistikk på i denne saken.

Konfrontasjonen var imidlertid svært krevende. Vi opplevde å bli skreket til, utskjelt og at samtalene ble avbrutt ved at andre part la på røret. Av de tre legene takket én høflig nei til å kommentere, én skrek og skjelte ut VG Nett og journalisten før han la på røret, mens den tredje gjorde seg utilgjengelig. Samtlige ble forsøkt kontaktet gjentatte ganger over flere uker.

Vi utsatte publisering flere ganger på grunn av at de gjorde seg utilgjengelige.

Av de andre behandlerne svarte akupunktøren for sitt syn, det samme gjorde healing-akademiet.

I stedet for å la seg intervju, fikk vi oversendt et brev fra advokat Johan Haga, som opplyste at han representerte Stein Flaatrud, Christian Darling og Roald Strand. Vi fant senere ut at de tre kjenner hverandre godt fra tidligere. I brevet, adressert til ansvarlig redaktør og journalisten, skrev advokaten at han er svært opprørt over journalistens oppførsel.

Brevet ble senere publisert på VG Nett i sin helhet i forbindelse med den første saken i artikkelserien.

I brevet anså Haga det som selvfølgelig at saken skulle legges død umiddelbart, og at redaktøren skulle ta en alvorsprat med journalisten. Han skrev at saken kom til å bli klaget inn for Pressens Faglige Utvalg (PFU) dersom noe fra samtalene noen sinne skulle komme på trykk. VG Nett hadde på det tidspunktet ennå ikke satt et eneste ord på trykk.

Videre skrev han at ingen av hans klienter noen sinne har vært utsatt for tilsyn fra de myndigheter som overvåker dem. I dag er det opprettet tilsynssak mot klinikken til Darling og Strand.

Etter lang tids e-postutveksling med advokaten sto det klart at de tre ikke ville la seg intervju. VG Netts redaktør gjorde et siste forsøk og skrev et brev til advokaten med en innstendig oppfordring om at legene måtte komme med sin versjon av saken. Etter dette lot Flaatrud seg likevel intervju med de tre legene forble tause.

Etter samtalene med behandlerne hadde vi et møte med redaktøren hvor vi kom frem til at de vi hadde valgt ut skulle identifiseres.

- Det er i offentlighetens interesse å vite hvilke behandlere det er som tilbyr døende kreftpasienter av denne karakter.
- En anonymisering ville kunne kaste mistanke over de seriøse aktørene i bransjen.

Den eneste som ikke er identifisert i sakene er healeren ved Norsk akademi for superbevissthet. Vi fikk aldri vite navnet, klarte heller ikke senere å fastslå hans identitet. Vi valgte imidlertid å ta vedkommende med fordi det han sa går langt utover det vi anser å være lovlig.

9. Publiseringsstrategi

Vanskelighetene med å innhente tilsvaret gjorde at publisering måtte utsettes gjentatte ganger – til sammen flere uker. Til slutt var vi likevel ved et punkt hvor vi følte oss trygge på at dokumentasjonen og at partene hadde fått mer enn rimelig mulighet til å svare for seg.

Klokken 11.00 den 29. oktober publiserte vi de første sakene.

Etter en diskusjon med redaksjonsledelse og redaktør valgte vi bare å publisere bruddstykker av lydopptakene. Samtidig ble vi enige om å publisere hele utskriftene av samtalen sammen med saken.

Det er flere grunner til dette: For det første mener vi at publisering av de fulle lydfilene kan representere en unødig belastning for enkelte av behandlerne. Den journalistiske dokumentasjonen kommer godt nok fram i transkriptene av samtalen. For det andre hadde advokaten presset på for å få de hele lydopptakene, ikke bare de fullstendige utskriftene. Det var for øvrig ingen protester på at det som sto i utskriftene var feil.

Til sammen publiserte vi tre tekstsaker og to VGTV-innslag i den første pakken. Vi var svært bevisste på å la behandlerne få komme til orde, så vi publiserte hele utskriften av alle telefonsamtalene med dem, brevet fra advokat Johan Haga og et intervju med homeopat Stein Flaatrud. Disse sakene ble nøye linket inn i alle sakene de første dagene.

Mangfoldet av tilbudene ble illustrert i den første saken, der vi ved tekst og bilder viser åtte av de forskjellige kurene vil bli tilbudt fra behandlerne. Flere drev med den samme behandlingen, nemlig B17. Fra en behandler ble vi forespeilet 15 prosents sjanse for at sykdommen ville snu etter at sykehusene hadde gitt opp. Andre ga oss håp om at ernæringsterapi i USA skulle snu den dødelige kreften, mens enkelte mente at omegafettsyrer og aprikoskjerner kunne føre til uforklarlige resultater.

Vi laget også en egen tips-oss-sak for å komme i kontakt med leserne, og for å få tips. Vi linket også til våre egne Twitter-kontoer av samme grunn.

På det tidspunktet vi publiserte de første sakene hadde vi allerede fire tekstsaker og to VGTV-saker i banken.

10. Et enormt leserengasjement

Etter publiseringen strømmet det inn e-poster og telefonen ringte i ett sett.

Mange av leserne var glade for at vi hadde satt søkelyset på markedet, andre hadde nyhetstips, mens noen var forbannet på oss. Dette skrev Ståle fra Vesterålen:

" Etter denne artikkelserien mot alternativ kreftbehandling har jeg fått journalister totalt i vranghalsen. Fy fan dere er forferdelige mennesker. Tenker kun oppslag og penger. Innhold betyr ingenting. Dere er en skam for de som er blitt helbredet med Laetril. Hvorfor i helvete går dere ikke skoa av dere for å spore opp de tusen som er helbredet? Du er en helvettes person og jeg skulle ærlig talt nesten ønske du fikk kreft bare for å se deg klamre deg til håpet at Laetril skulle redde livet ditt. Helvettes møkkakjærring".

Vi svarte og sa at vi gjerne skrev om folk som er blitt kreftfri med bruk av Laetrile (B17), og ba han sette oss i kontakt med dem. Til svar fikk vi:

"Det er ikke poenget. Det norske folk har den utrolige egenskapen at det som står i avisen blir betraktet som en sannhet. Hvor mange mennesker med kreft er nå skremt fra å ta kontakt med norske leger for å få behandling med Laetril? Mennesker som antakelig vil dø fordi de ble skremt av det som sto i VG. Tenk på dét i kveld når du legger deg. Men dere journalister er så blottet for empati at alt preller av som vann på gåsa. Leger praktiserer Laetrilbehandling i norge i dag. Det er jo for fan ikke uten grunn de gjør det."

Så la han ved YouTube-linken til samtalen om B17 mellom blant annet David de Cliwe Lowe og Christian Darling, som vi hadde blitt kjent med måneder i forveien.

Men de aller fleste leserreaksjonene var positive.

"Jeg synes dere gjør en viktig og god jobb i avkledningen av det moderne, fundamentalt uvitenskaplige og kostbare kvakksalveriet alternativmiljøet bedriver overfor ikke bare desperate uhelbredelige kreftskjebner men også andre mennesker i en fortvilt situasjon med tildels alvorlige sykdommer vi dessverre enda ikke har god behandling for."

- Alexander

"Veldig bra oppslag om alternativ medisin og kreft i dag. Jeg synes disse slipper alt for billig unna i den offentlige debatten - bra at dere setter søkelys på det."

- Lasse

Vi fikk også en lang rekke tilbakemeldinger fra pårørende til kreftsyke som har brukt svært mye tid og krefter på å jakte på en alternativ mirakelkur. En av dem er Anders:

"Takk for at dere tar opp dette. Det er sannelig på tide at noen møter alternativbehandlerne med den samme kritiske holdningen som skolemedisinen møtes med. Jeg mistet selv min kone til kreft for noen år tilbake. Vi vurderte underveis flere former for alternativ behandling. "

Også helsepersonell tok kontakt:

"Jeg vil bare takke for en glimrende repotasjeserie om alternativsvindelen. Jeg har jobbet som lege i snart 10 år, og har til gode å se disse mirakuløse sykehistoriene hvor pasienter blir kreftfri etter å ha

blitt "gitt opp" av skolemedisinen. Hvor er disse pasientene? Disse Svindel-legene Darling & co må vel ha en database med pasienter som er blitt friske. Jeg hadde ihvertfall aldri glemt en slik pasient."

Gjennom tips-oss-saken fikk vi en rekke svært gode tips.

En av de aller første som tok kontakt med oss var Bengt Eidem, som tidligere har gått til angrep mot behandlere som tar kontakt med kreftsyke. Vi valgte å lage et intervju med ham hvor han blant annet krever at myndighetene må ta større ansvar for at man skal få kontroll over det uoversiktlige markedet.

Vi ble også kontaktet av alternative behandlere som raste over det de omtalte som useriøse aktører på markedet. Vi mente det var viktig å synliggjøre og understreke at ikke alle kan skjæres over én kam. Dette synliggjorde vi også i hovedsaken, hvor vi understreket at vi kun hadde plukket et tilfeldig utvalg, men vi mente at det også var viktig at markedet fikk si sin mening. Det munnet ut i saken "- De ødelegger for oss andre", hvor vi intervjuet en healer fra Oslo og en synsk rådgiver fra Bergen.

Totalt mottok vi overkant av 100 e-poster, samt en rekke telefoner fra våre lesere. I tillegg er totalt 110 blogger linket opp mot de sakene vi har skrevet. Samtidig raste debatten på VG Netts debattsider.

11. Dette har vi avdekket

VG Netts artikkelserie har dokumentert en rekke forhold:

- Dødsyke kreftpasienter blir i pasientsamtaler tilbudt behandling som i følge Lov om alternativ behandling er ulovlig. I lovens § 7 heter det:

"Behandling av andre alvorlige sykdommer og lidelser enn dem som omfattes av § 6, skal heller ikke utøves av andre enn helsepersonell.

Andre enn helsepersonell kan likevel utøve behandling som utelukkende har til hensikt å lindre eller dempe symptomer på eller følger av sykdommen eller lidelsen eller bivirkninger av gitt behandling, eller som har som formål å styrke kroppens immunforsvar eller evne til selvhelbredelse."

Av denne lovparagrafen kommer det klart frem at det er i strid med loven å behandle selve sykdommen, mens å hjelpe med smertelindring er innenfor det som er lovlig. Vi har i denne artikkelserien avdekket at flere av aktører på det alternative markedet som vi oppsøkte bryter Lov om alternativ behandling ved å tilby behandling av kreft, som går under betegnelsen alvorlig sykdom.

- Flere behandlere, deriblant Kilden Helse og homøopat Sten Flaatrud tilbød eller promoterte behandling med preparatet B17 – et middel Statens Legemiddelverk karakteriserer som livsfarlig.

Om bruk av preparatet B17 skriver Statens legemiddelverk følgende¹²:

"Både amygdalin og laetrile kan friggi cyanid ("blåsyre"). Cyanid er et svært giftig stoff. Teorien går ut på at cyanid som frigis dreper kreftceller men ikke normale celler. Normale celler skal i følge teorien være beskyttet mot å bli drept fordi de inneholder enzymer som nøytraliserer cyanid. Kreftceller skal inneholde enzymer som øker frigivelsen av cyanid, men ikke de beskyttende enzymene. Denne teorien har vist seg å være feilaktig. Det har vært gjort forskning som viser at laetrile ikke har noen virkning mot kreft (1).

Bivirkninger: *Det er rapportert flere tilfeller av cyanidforgiftning hos pasienter som har brukt laetrile, også i Norge. Heldigvis har de fleste pasienten overlevd etter behandling på sykehus. Nylig er det meldt om et tilfelle der en pasient som brukte blodfortynnende legemidler (Marevan, warfarin) fikk økt blodfortynningsgrad etter at han begynte med laetrile (2).*

Unngå amygdalin og laetrile: *Pasienter bør ikke bruke disse midlene mot kreft. De har ingen dokumentert virkning, men kan føre til alvorlige bivirkninger i form av cyanidforgiftning. De er derfor mer skadelige enn nyttige."*

- Flere behandlere viser i samtalen at de vet at deres metoder er kontroversielle eller i strid med loven. I samtalen sier daglig leder ved Kilden Helse Roald Strand at de ikke legger for mye informasjon ut på hjemmesidene fordi det kan gi problemer med myndighetene: *"Vi legger ikke ut for mye for da kan vi få litt problemer med myndighetene, i og med at det er en omdiskutert og kontroversiell behandling"*
- Leger og behandlere i alternativbransjen forespeiler i pasientsamtaler utsikt til helbredelse det ikke finnes støtte for.
- Autorisert helsepersonell, herunder legene Roald Strand og Christian Darling, er omfattet av Lov om helsepersonell. I § 4 som omhandler forsvarlighet heter det:

"Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig.

Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig. Dersom pasientens behov tilsier det, skal yrkesutøvelsen skje ved samarbeid og samhandling med annet kvalifisert personell."

Vi mener det er begått flere brudd på denne loven i de samtalen vi hadde med de som er autorisert helsepersonell.

- Daværende helseminister Bjarne Håkon Hanssen karakteriserte de forhold VG Nett har avslørt som klare lovbrudd:
  - *Det er åpenbart at mange av de responsene dere har fått fra alternative behandlere er ulovlige. Kreft er en alvorlig sykdom og alternativbehandlere har ikke lov til å behandle ulovlig sykdom. Det er rene lovbrudd vi er vitne til.*

---

¹² http://www.legemiddelverket.no/templates/InterPage____80851.aspx

Videre karakteriserer helseministeren det at leger anbefaler visse behandlingsformer i strid med anbefalingene fra Statens Legemiddelverk som ekstra graverende:

- Det er enda mer alvorlig, for da er vi over på helsepersonelloven. Alt helsepersonell har et absolutt krav til forsvarlighet i virksomheten. Det begrepet er ikke den enkelte lege som kan definere, når det er så klare og tydelige uttalelser fra Legemiddelverket som det er her. Da er det klart uforsvarlig og et klart brudd på helsepersonelloven.

- I opptaket på VG Nett framsetter daglig leder i Kilden helse Roald Strand en påstand om at så mye som 15 prosent av de kreftpasientene som er gitt opp av sykehusene kan "snus". Statens legemiddelverk ved overlege Steinar Madsen karakteriserer påstandene som "tatt ut av det blå".

"Alternativ behandling har ikke dokumentert virkning på kreft. Når det gjelder en så alvorlig kreftform som bukspyttkjertelkreft er det helt usannsynlig at alternativ behandling vil virke"

- Dødsyke kreftpasienter blir tilbudt til dels meget kostbare behandlingsmetoder uten dokumentert virkning. Flere koster så mye at det er naturlig å sette spørsmålsteget om dette er utnyttelse av pasienter i en desperat livssituasjon.
- Vi ble over telefon og uten foregående konsultasjon anbefalt av Kilden Helse å fortest mulig dra til USA for delta i et såkalt "Life-change program" til anslagsvis 55 000 kroner.
- Vi ble tilbudt en rekke ulike behandlinger fra healing til tungmetaller, omega3-fettsyrer, ekstrakt av aprikoskjerner, akupunktur og misteteininjeksjoner.
- Per i dag kan alternative behandlere operere fritt uten at noen holder tilsyn med behandlingen. Den eneste som har en form for tilsyn er Forbrukerombudet som overvåker markedsføringen. Vi tok kontakt med avdelingsdirektør Gry Nergård:

- Slik som situasjonen er i dag kan man ta et kurs i mistelteinterapi og si at man kan behandle kreft uten at noen griper inn. Leger og helsepersonell som behandler med alternative metoder overvåkes av Helsetilsynet, mens alle de andre der ute kan drive på fritt.

Når det gjelder alternative behandlere som er autorisert helsepersonell, blir de overvåket av Helsetilsynet. Med bakgrunn av de få domfellelsene, mente vi at denne tilsynsordningen umulig kunne fungere optimalt. Det gikk Helsetilsynet langt i å bekrefte:

- Generelt er det slik at det skal mye til å få noen domfelt etter Lov om alternativ behandling. De fleste vil hevde at de ikke behandler kreft, men kun gir støttebehandling. Slik behandling er tillatt.

- Fagsjef Jostein Vist

12. Konsekvenser

- Helsetilsynet i Oslo og Akershus har på bakgrunn av VG Netts avsløringer åpnet tilsynssak mot Kilden Helse ved daglig leder Roald Strand. Under ham jobber også Christian Darling.

Det er blant annet bedt om dokumentasjon på en lang rekke forhold knyttet til bruken av B-17. Dette er en pågående gransking som foreløpig ikke er behandlet ferdig.

- Helsedepartementet ber etter VG Netts saker om å politianmelde lovbrudd de opplever i denne bransjen.

- Vi syntes det er svært alvorlig å gi mennesker håp og forventninger som med stor sikkerhet ikke kan innfries. At dette skjer i den mest sårbare fasen av livet, stiller mange svært alvorlige, etiske og moralske spørsmål. Dette er en virksomhet som er i strid med lovverket. Det er helt ulovlig.

Statssekretær i Helsedepartementet Roger Ingebrigtsen.

- På bakgrunn av VG Netts avsløringer varslet justisminister Knut Storberget en gjennomgang av straffeloven. Gjennomgangen omfatter spesiallovgivningen i forhold til straffelovgivningen, om reglene fanger opp lovbruddene, om reaksjonene er konstruktive og strenge nok, og om reglene blir brukt.

Justisministeren karakteriserer VG Netts avsløringer slik:

”Jeg mener at mange av de sakene dere har belyst, er svært grove. Jeg opplever det på lik linje med typen kriminelle handlinger som går på grov utnyttelse av særlig sårbare personer”

Like før jul var departementet ferdig med sin gjennomgang av lovverket, og konkluderte med at straffegrunnlaget var godt nok. Nå har justisministeren varslet en gjennomgang med Riksadvokaten for å se nærmere på hvordan lovgrunnlaget praktiseres.

Dette møtet skulle egentlig ha funnet sted før jul, men ble utsatt til over nyttår.

- Dette prosjektet førte også til at vi ble klaget inn for PFU for bruk av skjult identitet. Christian Darling, Roald Strand og Stein Flaatrud klaget kun inn den første saken i artikkelserien.

Saken er i skrivende stund ikke ferdig behandlet.

13. Tidsbruk

VG Netts journalister har en svært hektisk hverdag hvor produksjonsnivået er høyt. Det var derfor en stor utfordring å finne tiden til å grave seg dypt nok ned i materien. Men vår ledelse og redaktør hadde veldig tro på dette prosjektet.

Helsejournalist Francis jobbet jevnt og trutt med saker om alternativ behandling, før vi fikk intervjuet med Gunn Hild Lem og kontakten med Henrik og Solveig sommeren 2009. Da satte han inn støtet og hadde en egen mentor som han konsulterte seg med i vanskelige spørsmål. Redaktøren var også svært delaktig under hele prosessen.

En måned før publisering ble Marianne koblet på saken. Foruten arbeidstiden gikk det også med en god del fritid.

De siste ukene før publisering hadde vi nærmest daglige møter med nyhetsledelse, redaksjonsledelse og redaktør.

14. Spesielle erfaringer

SKJULT IDENTITET: For oss var det spesielt å utgi seg for å være døende kreftsyk. De eneste virkelige gledelige øyeblikkene var da vi møtte på samvittighetsfulle behandlere, som i full ærlighet sa at dette var en ekstremt dødelig sykdom de ikke kunne behandle, men at de gjerne skulle hjelpe med eventuelle bivirkninger av medisin knyttet til sykdommen, eller smertelindring.

Dette er slik vi oppfatter at alternativ behandling er ment i lovverket. Det var også nervepirrende, da frykten for å skulle bli avslørt alltid var tilstede. Det ville kunne ødelegge hele prosjektet. Da vi startet konfronteringene skjønnte vi også hvor tett nettverk enkelte av disse har, da enkelte hadde blitt varslet allerede før vi rakk å ringe dem. Selv om opptakene med skjult identitet var lite lystbetont, var det også en lettelse de gangene vi fikk opptak vi visste vi kunne bruke, og som ville skape mye oppmerksomhet og debatt.

MØTENE: Vi opplevde sterke møter med kreftsyke og deres pårørende. Samtidig er vi svært takknemmelige og ydmyke for at de orker å stå frem i media i den situasjonen de er i. Møtet med Solveig Holt Naidoo og Henrik Bredal var rørende, vakkert og knusende. Vi fikk et godt innblikk i deres fortvilte situasjon.

Solveig skal dø, og blir stadig dårligere.

Det gjaldt riktignok ikke alle, men enkelte av behandlernes måte å snakke til pasienten på virket for oss helsvart og tidvis svært ubehagelig. Tanken på at man skal forlate livet med et press om å kjøpe en kur solgt med kraftige overtalelseteknikker er relativt nedbrytende, når vi vet at dette er realiteten for mange nordmenn. Deres vitnesbyrd blir ikke hørt av den enkle grunn at de i dag er døde, men historiene fra pårørende har vi.

LYDBÅND: Vi skjønnte raskt at saken hadde potensial til å bli betent. Derfor bestemte vi oss for å ta opp alle samtaler på lydbånd. Disse filene ble svært viktige for oss gjennom hele prosessen – også i ettertid.

REAKSJONENE: Det overrasket oss at leserreaksjonene skulle bli så sorthvite. De som reagerte negativt på sakene gikk stort sett til angrep på oss personlig, eller mente vi var en del av en stor konspirasjonsteori, kjøpt av norske myndigheter eller legemiddelindustri. Vi gikk svært åpent ut, og ville ikke ensidig konkludere med at alt var humbug, selv om det var reaksjonen fra Statens Legemiddelverk. Det kunne selvsagt tenkes at noe hadde effekt, selv om ingen seriøse, uavhengige kilder vi hadde undersøkt, deriblant en professor i alternativ medisin, to norske kreftleger og amerikanske legemiddelmyndigheter, mente det hadde noe for seg.

Vi ba derfor om reaksjoner fra våre lesere og ba også de som hadde hatt effekt av noen av metodene vi avdekket om å kontakte oss. Den siste gruppen fikk vi imidlertid få tilbakemeldinger fra annet enn mange illvillige som mente de kjenner noen, men som aldri kunne gi oss kontaktinformasjon til disse. Det nærmeste vi kom noen som hadde blitt friske, var kreftpasienter som selv gikk på noen av de alternative metodene og mente det holdt dem i live. Vi ba om intervju med en vi mente kunne være aktuell, men vedkommende trakk seg da behandlerne til vedkommende hadde frarådet personen å snakke med oss.

Vi fikk derimot en hel del reaksjoner fra personer som var takknemlige, enten pårørende av kreftpasienter, kreftpasienter selv eller helsepersonell for at problematikken ble belyst. Noen hadde også positiv erfaring med møtet med alternativbehandlere som hadde tatt på seg å behandle kreft, selv om det rett nok ikke hjalp på kreftsykdommen. Det ble også klart av tipsene, at pasienter eller gjenværende pårørende som hadde vært hos enkelte av de vi hadde tatt for oss i prosjektet, hadde blitt oppringt av behandlerne etter at vi hadde konfrontert dem. Telefonene hadde virket pussige på enkelte:

- Jeg forstår jo nå at det var fordi han visste om VG-artikkelen som var på gang. Han fikk da vite at hans pasient var gått bort for nesten 5 måneder siden, skriver en pårørende til en nå avdød B17-pasient.

KONSPIRASJONSTEORETIKERE: I arbeidet med denne artikkelserien fikk vi innblikk i en verden vi hadde begrenset kjennskap til på forhånd. Det minnet om en parallell virkelighet, der konspirasjonsteoriene står sterkt. Felles for flere omfattet av prosjektet, også legene, er en meget sterk skepsis til godkjente medisiner og legemidler, og sterk tro på alternative metoder. I dette ligger det en bevisst tro på at naturmedisin bevisst er undertrykt av frykt for at den har så sterk effekt. Likevel fremstår det som liten felles enighet på akkurat hvilke metoder og midler som fungerer.

Vårt inntrykk er at behandlerne bruker konspirasjonsteorier rundt legemidler når personer er svært syke og lettere påvirkelige. På den måten får de solgt sine egne midler, som enten er beviselig ineffektive på alvorlig sykdom eller i verste fall skadelige.

Oslo 15. januar 2010

Francis Lundh

Marianne Vikås

PUBLISERINGSLISTE

29. oktober 2009 – Pakke én

Dette møter dødssyke kreftpasienter på alternativmarkedet (*vedlegg 1*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=576012>

VGTV: Opptakene av kreftsamtalene (*DVD*)
<http://www.vgtv.no/?id=27041>

Her er utskriftene fra telefonene til alternativbehandlerne (*vedlegg 2*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=575935>

Dette mener behandlerne om sine metoder (*vedlegg 3*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=575865>

Brev fra advokat Johan Haga til VG Nett (*vedlegg 4*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=576015>

Homeopat Flaatrud: - Det er et stort skuespill (*vedlegg 5*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=575810>

- Noe av dette kan ta livet av pasienten (*vedlegg 6*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=569471>

VGTV: Videointervju med Steinar Madsen (*DVD*)
<http://www.vgtv.no/?id=27014>

Vi trenger tips og hjelp fra deg! (*vedlegg 7*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=582317>

29. oktober – pakke to

- Ble forgiftet av alternativ medisin mot kreft (*vedlegg 8*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=569490>

VGTV: Solveig (62): - Jeg ble forgiftet av alternativ kreftmedisin (*DVD*)
<http://www.vgtv.no/?id=27017>

Forbrukerombudet: - Stort problem at ingen har tilsyn med behandlerne (*vedlegg 9*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=582342>

29. oktober – pakke tre

Hanssen: - VG Nett har avdekket flere lovbrudd (*vedlegg 10*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=569476>

VGTV: Intervju med Bjarne Håkon Hanssen (*DVD*)
<http://www.vgtv.no/?id=27015>

30.november

- Ser pasienter død av ubehandlet kreft (*vedlegg 11*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=569494>

Solveig (62) fikk krefttilbud rett etter VG Nett-sak (*vedlegg 12*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=584521>

31. oktober

- De ødelegger for oss andre (*vedlegg 13*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=584595>

Eidem: - Myndighetene må ta større ansvar (*vedlegg 14*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=584534>

Helsedepartementet: - Ikke aktuelt med tilsyn av behandlerne (*vedlegg 15*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=584477>

2. november

Helsetilsynet skal undersøke alternativleger (*vedlegg 16*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=582469>

5. november

Ny vurdering av straffeloven etter VG Nett-avsløringer (*vedlegg 17*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=582751>

15. desember

Åpner tilsynssak mot alternativklinikk (*vedlegg 18*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=599121>

16. desember

Storberget tar opp alternativ-sak med riksadvokaten (*vedlegg 19*)
<http://www.vg.no/helse/artikkel.php?artid=599166>